

BirdLife Suomi ry BirdLife Finland rf
Annankatu 29 A 16, 00100 HELSINKI
Puh. (09) 4135 3300, fax (09) 4135 3322
toimisto@birdlife.fi - www.birdlife.fi

Vastaanottaja:
Metsähallitus

Lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta (MH 2369/2025)

Kiitämme Metsähallitusta tilaisuudesta lausua Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmasta. Esitämme huomioinamme seuraavaa:

Luonnonvarasuunnitelma antaa kattavan läpileikkauksen valtion metsien käytön suunnitteluun Etelä-Suomessa vuosina 2025-2030. Suunnitelmassa esitetään runsaasti myös luontokadon pysäyttämiseen tähtääviä tavoitteita. Suunnitelman konkreettiset toimenpiteet liittyvät kuitenkin lähinnä hakkuiden lisäämiseen, ja monimuotoisuustavoitteisiin liittyvät toimenpiteet jäävät epämääräisiksi tai niitä mitataan heikoin mittarein.

Suunnitelmassa esitetään kansalaiskyselyjen tuloksia siitä, mitä Metsähallituksen tavoitteiden tulisi olla. Sekä nuoriso- että kansalaiskyselyssä luontokadon pysäyttäminen ja ilmastonmuutoksen hillintä on vastauksissa ollut ylivoimaisella ykkössijalla. Valtiolle tulouttamista ja metsänhoitoa piti sen sijaan tärkeinä hyvin pieni osa vastaajista. Mielestämme kansalaisten näkemyksiä ei ole otettu asianmukaisesti huomioon suunnitelman laatimisessa.

Toimenpiteistä

Vihreä kasvu

Aurinko- ja tuulivoiman kehittäminen on tärkeää, mutta hankkeet on kohdistettava luontoarvoiltaan vähäarvoisille alueille. Toimenpiteissä esitetään kattavien selvitysten tekeminen, mutta ei määritellä etukäteen millaisille alueille uusiutuvaa energiaa ei tule negatiivisten monimuotoisuusvaikutusten vuoksi sijoittaa lainkaan. Suunnitelmassa tulee mielestämme listata sellaiset alueet, luontotyytit ja lajiesiintymät, joille aurinko- ja tuulivoimaa ei suunnitella. Erityisesti aurinkoenergiահankkeissa on otettava huomioon myös hankkeiden hiilinegatiivisuus muihin maankäyttötavoitteisiin verrattuna, mikä on lisättävä suunnittelun lähtökohdaksi.

Toimenpiteet puuraaka-ainetuoton kestävydestä sisältävät lähinnä taloudellisen kestävyden, ei ekologisen tai sosiaalisen kestävyden näkökulmia. Hiilinielutavoitteen osalta ”otetaan huomioon” on hyvin heikko kirjaus. Hakkuusuunnitteessa esitetään hakkuiden lisäämistä ”tinkimättä yhteiskunnallisista velvoitteista tai hiilinielutavoitteesta”, vaikka hiilinielut ovat pienentyneet jo nykyisillä hakkuutasoilla. Epäselväksi jää esimerkiksi se, miten suunnitteessa on huomioitu metsien kasvun viimeaikainen hidastuminen, sekä se, miten suunnite on yhteen sovitettavissa luontokadon pysäyttämiseen tähtäävien tavoitteiden kanssa. Mielestämme suunnitelmaa tulee tältä osin kehittää ja selkeyttää.

Virkistyskäytön ja luontomatkailun mahdollisuuksia suojelualueiden ulkopuolella esitetään lisättäväksi, mutta epäselväksi jää, miten tämä on mahdollista toteuttaa tilanteessa, jossa luontomatkailun infrastruktuuria koko ajan heikennetään ja monien kansallispuistojen ja muiden luontokohteiden retkeilypalvelut ovat lakkautusuhan alla.

Ilmasto ja luonnon monimuotoisuus

Toimenpiteet jäävät kauttaaltaan hyvin yleisluonteisiksi kirjauksiksi. Toimenpiteistä ei ilmene, miten niillä vastataan esimerkiksi EU:n biodiversiteettistrategian suojelutavoitteisiin sekä EU:n ennallistamisasetuksen toteuttamiseen. Esitetyt toimenpiteet keskittyvät tietojärjestelmien kehittämiseen, suunnitelmien tekemiseen ja asiantuntijana toimimiseen, mutta konkreettiset toimet kansainvälisten ja kansallisten monimuotoisuustavoitteiden saavuttamiseksi puuttuvat.

Metsien suojelua ei mainita toimenpiteenä lainkaan, vaikka tutkimusten mukaan metsien suojelua tulee lisätä nimenomaan Etelä-Suomessa, missä suojeluaste on erityisen alhainen. Luontojärjestöt ovat tunnistanee suunnittelualueelta yhteensä yli 7 000 ha vanhan metsän kriteerit täyttäviä, välittömän suojelun tarpeessa olevia kohteita, esittäneet merkittäviä laajennuksia Etelä-Suomen kansallispuistoverkostoon muun muassa kytkeytyneisyyden parantamiseksi, sekä painottaneet alue-ekologisen verkoston luontokohteiden laillisesti sitovan suojelun kiireellisyyttä.

Metsien hiilivaraston ja –nielujen turvaamiseksi esitetään lähinnä metsänhoidollisia toimenpiteitä, kuten lannoituksen lisäämistä ja jalostetun viljelymateriaalin käyttöä. Hakkuiden vähentäminen ja vanhojen metsien suojelu on keskeisin keino hiilivarastojen kasvattamiseksi, mutta tämä puuttuu toimenpiteistä.

Mielestämme suunnitelmaan tulee lisätä konkreettisia metsien suojelutilannetta parantavia ja hiilivarastoja turvaavia tavoitteita ja toimenpiteitä.

Ennallistamisen ja luonnonhoidon tavoitteet ovat hyviä. Suojelualueiden ennallistamisen osalta esitetyt toimenpiteet liittyvät kuitenkin lähinnä tietojärjestelmien kehittämiseen ja toimien priorisointiin, mikä on sinänsä kannatettavaa, mutta luontokadon pysäyttäminen edellyttäisi nimenomaan konkreettisten toimien lisäämistä. Mielestämme suunnitelmaan tulee kirjata konkreettinen, hehtaarimääräinen tavoitetaso ennallistamiselle ja luonnonhoidolle.

Hyvinvointi ja turvallisuus

Eränkäynnin kestävyden osalta toimenpiteeksi on tarpeen asettaa myös valvonnan lisääminen. Kirjaukset kestävästä eränkäynnistä jäävät tyhjiksi, jos niitä ei valvota. Monet riistalintulajit ovat

Suomessa myös suuresti taantuneet, ja toimenpiteeksi on tarpeen lisätä, että Metsähallitus kehittää ajallisia ja alueellisia rajoituksia lajien elinvoimaisuuden varmistamiseksi.

Tavoite luonnossa virkistäytymisen mahdollisuuden tarjoamisesta mahdollisimman monelle on erittäin kannatettava, mutta tätä ei saavuteta pelkällä priorisoinnilla. Rahoitus jo olemassa olevien retkeilypalvelujen säilyttämiseksi on turvattava. Luontokokemuksen mahdollistamisessa keskeisiä ovat nimenomaan suojelu- tai rajoitetussa metsätalouskäytössä olevat alueet, joiden lisäämisen tulee tässä kohdassa olla läpileikkaavana teemana.

Tavoite retkeilyn ja eräkäynnin palveluiden saavutettavuuden lisäämisestä on kannatettava. Mielestämme tätä ei saavuteta suunnitelman mukaisella tietojärjestelmien kehittämisellä, jos itse alueiden palveluita samalla leikataan.

Yksityiskohtaisia kommentteja

Vesistöjen tilan parantamiseksi on virtavesien kunnostuksen ohella vähennettävä metsäojituksen vaikutuksia vesistöihin, ja tälle on tarpeen asettaa myös mittari.

Metsien hoidon suhteen suunnitelmasta eivät ilmene mahdolliset tavoitteet eri-ikäisrakenteisten metsien osuuden lisäämiselle, mikä olisi kuitenkin erittäin merkityksellistä sekä hiilinielu- että luontokadon pysäyttämistavoitteen toteuttamiselle ja tukee myös virkistyskäyttöä.

Kuolleen puun suhteen mittareissa pitäisi esittää erikseen suojelualueet ja metsätalousmaa, ja kuvaajan pitäisi koskea vain suunnittelualuetta. Etelä-Suomessa lahopuun määrä on suuresti pohjoista alhaisempi, ja suojelualueilla tapahtunut positiivinen kehitys selittää muutoksen suurelta osin.

Sivulla 33 esitettyä lannoitusmäärää ei voi käyttää ilmasto- ja monimuotoisuustavoitteen mittarina lannoituksen negatiivisten monimuotoisuusvaikutusten vuoksi.

Konkreettisia tavoitteita esimerkiksi ennallistamisen suhteen ei ole esitetty, nyt suunnitelmassa esitetään vain tähänastinen toteuma. Kaikille luonnon monimuotoisuuden mittareille on asetettava tavoitetaso, johon pyritään, ei vain esitettävä tähänastista kehityskulkua.

Mielestämme Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelma on syytä palauttaa valmisteluun ja kehittää edellä esittämillämme tavoin.

Helsingissä 21.04.2025

Aki Arkiomaa
BirdLife Suomi ry
Toiminnanjohtaja